

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžo/55/2015
Identifikačné číslo spisu: 6113222268
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6113222268.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobkyne: Slovenská konsolidačná, a.s., Cintorínska 21, 814 99 Bratislava, IČO : 35 776 005 proti žalovanému: JUDr. Matúš Boľoš, so sídlom kancelárie Horná 23, 974 01 Banská Bystrica, správca konkurznej podstaty úpadcu I. G., nar. XY, Z., o určenie popretej pohľadávky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júna 2014, č.k. 24S/303/2013-95, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júna 2014, č. k. 24S/303/2013-95, m e n í tak, že sú d u r č u j e, že v konkurznom konaní č. 1K/18/2013 na majetok úpadcu: I. G., nar. XY, bytom Y, popretá pohľadávka Sociálnej poisťovne v celkovej výške 2 164,22 eur prihlásená pod poradovým č. 1 vo výške 344,60 eur, pod poradovým č. 2 vo výške 1 647,32 eur, pod poradovým č. 3 vo výške 172,30 eur sa považuje za zistenú čo do vymáhateľnosti.

Žalobkyni náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 12. júna 2014, č.k. 24S/303/2013-95, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že v konkurznom konaní č. 1K/18/2013, ktoré je vedené na majetok úpadcu I. G., nar. XY, bytom Y, popretá pohľadávka Sociálnej poisťovne v celkovej výške 2 164,22 eur prihlásená pod poradovým č. 1 vo výške 344,60 eur, pod poradovým č. 2 vo výške 1 647,32 eur, pod poradovým č. 3 vo výške 172,30 eur sa považuje za zistenú čo do vymáhateľnosti.

Rozsudok krajského súdu je odôvodnený tým, že pohľadávky prihlásené žalobcom do konkurzu sú pohľadávkami, ktoré vznikli na základe právnej úpravy upravujúcej vzťahy verejnoprávne. V právnych vzťahoch sociálneho poistenia je žalobkyňa ako verejnoprávna inštitúcia oprávnená zákonom na rozhodovanie o právach a povinnostiach jednotlivcov. V prípadoch, kedy súdy rozhodujú o sporoch zo súkromnoprávnych vzťahov, je v prípade medzery v zákone použitie analógie legis, t.j. použitie inej súkromnoprávnej normy upravujúcej podobnú skutkovú podstatu, žiaduce, nakoľko inak by mohlo ísť o odopretie spravodlivosti. Nie je tomu tak v oblasti verejnoprávnych vzťahov. Oblasť verejného práva

ovláda pravidlo, podľa ktorého nikomu nemožno ukladať povinnosti inak ako na základe zákona a v jeho medziach, ako aj že štátne orgány musia postupovať len spôsobom a postupom vymedzenom v zákone a na jeho základe. Z obsahu zákona o sociálnom poistení vyplýva, že neprerušenie premlčacej lehoty stanovenej na vykonanie rozhodnutia o uložení povinnosti zaplatiť poistné, nie je medzerou v zákone. Dlžník má povinnosť splniť rozhodnutím uloženú povinnosť zaplatiť poistné podľa zákona o sociálnom poistení, resp. splnenie možno od neho vymáhať núteným výkonom v šesťročnej premlčacej lehote bez toho, aby zákon umožnil z akéhokoľvek dôvodu túto lehotu predĺžiť. V oblasti verejného práva štát zasahuje do práv a právom chránených záujmov jednotlivcov v rozsahu, v ktorom to sám určí a bolo by v rozpore s princípom právneho štátu tento rozsah rozširovať výkladom.

Proti prvostupňovému rozsudku sa odvolala žalobkyňa, argumentujúc, že súd mal vychádzať z ustanovenia § 32 ods. 19 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“), keď veriteľ, ktorý má vykonateľnú pohľadávku má aj zvýšenú právnu ochranu a jeho pohľadávka sa považuje za zistenú. Pohľadávky č. 2 a 3 boli podľa § 147 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) riadne uplatnené, vymáhané a nemôžu byť premlčané. Čo sa týka pohľadávky č. 1, žalobkyňa má za to, že táto pohľadávka aj napriek tomu, že bola exekúcia zastavená, nie je premlčaná. K právnomu názoru súdu týkajúcu sa verejnoprávnej povahy prejednávanej veci uvádza, že keď podala návrh na vykonanie exekúcie v zmysle exekučného poriadku, nejedná sa o vymáhanie pohľadávky správnym orgánom (tzv. správna exekúcia), ale treťou osobou - exekútorom a ide o súkromnoprávny vzťah. Je preto oprávnená vymáhať poistné podľa § 147 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Predmet premlčania - právo vymáhať poistenie - uvádzaná právna norma spája s možnosťou oprávneného iniciovať nútený výkon rozhodnutia u súdneho exekútora, teda v rámci súkromnoprávných vzťahov, nespája s ním faktické uspokojenie oprávneného, ktoré nastáva až úspešnou realizáciou v závislosti od zákonom ustanoveného postupu vymáhajúceho orgánu. Krajský súd preto podľa žalobkyne nesprávne posúdil otázku, že ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) sa nevzťahuje na predmetné konanie. Z uvedených dôvodov potom žalobkyňa navrhuje, aby odvolací súd rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok zmení a určí, že v konkurznom konaní č. 1K/18/2013 na majetok úpadcu I. G., nar. XY, bytom Y, popretá pohľadávka v celkovej výške 2 164,22 eur prihlásená pod poradovým č. 1 vo výške 344,60 eur, pod por. č. 2 vo výške 1 647,32 eur, pod por. č. 3 vo výške 172,30 eur sa považuje za zistenú čo do vymáhateľnosti.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že žalobca bližšie neuviedol dôvody, ktoré by ho viedli k tvrdeniu, že premlčacia lehota v predmetnom prípade spočívala až do vyhlásenia konkurzu, v čoho dôsledku sa majú predmetné pohľadávky považovať za zistené čo do vymáhateľnosti. Žalovaný sa preto stotožnil s právnym názorom Krajského súdu v Banskej Bystrici v rozsudku č.k. 24S/303/2013-95 z 12. júna 2014.

Zo spisu predloženého prvostupňovým súdom vyplynulo, že žalobca si prihlásil pohľadávku súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok č. 1 v celkovej výške 9 643,51 eur ako inú pohľadávku z 15. mája 2013, ktorú toho istého dňa doručil správcovi konkurznej podstaty a Okresnému súdu v Banskej Bystrici 23. mája 2013. Správca konkurznej podstaty oznámil, že pohľadávku uplatnenú pod poradovým č. 1, 2 a 3 poprel čo do vymáhateľnosti. Žalobca nesúhlasil s dôvodom popretia.

Pohľadávka prihlásená pod porad. č. 1 je pohľadávkou na základe rozhodnutia žalobcu pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610202405-GC04/05 z 28. decembra 2005, ktoré sa stalo právoplatným 01. februára 2006 vo výške 344,60 eur a bola uplatnená v exekučnom konaní č. EX 147/2006 na základe návrhu zo dňa 28.02. 2006, pričom konanie bolo zastavené podľa § 57 ods. 1, písm. h/ Exekučného poriadku rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť 02.10.2008.

Pohľadávka prihlásená pod porad. č. 2 bola pohľadávkou z titulu rozhodnutia žalobcu pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610030607-GC04/07 z 18.01.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23.02.2007 vo výške 1 702,71 eur a po čiastočnej úhrade zostala nesplatená vo výške 1 647,32 eur. Na vymoženie tejto pohľadávky začalo 29. januára 2013 exekučné konanie súdnym exekútorom JUDr. Ing. Miroslavom Pallerom pod sp. zn. EX 203/2013, pričom exekúcia bola ukončená až vyhlásením konkurzu.

Pohľadávka vo výške 172,30 eur z titulu rozhodnutia pobočky v Žiari nad Hronom č. 700-2610084207-GC04/07 z 13. februára 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21. marca 2007, bola prihlásená do konkurzu pod porad. č. 3 a takisto bola uplatnená v exekučnom konaní EX 774/2011 na Exekútorskom úrade JUDr. Juraja Kašinského. Exekučné konanie začalo 24. októbra 2011 a exekúcia prebiehala až do vyhlásenia konkurzu.

Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 1K 18/2013-17 z 26. apríla 2013 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 85/2013 zo dňa 03. mája 2013 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka I. G.. Dňa 23. mája 2013 bola žalovanému žalobkyňou doručená súhrnná prihláška nezabezpečených pohľadávok. Oznámením správcu zo dňa 19. júla 2013 žalovaný prihlásené pohľadávky č. 1, 2 a 3 poprel čo do vymáhateľnosti.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti SSP, odvolací súd koná podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Podľa § 32 ods. 13 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii ak bola popretá pohľadávka veriteľa, o ktorej rozhodovať patrí do právomoci iného orgánu ako súdu, je súd príslušný aj na konanie o určení tejto pohľadávky; to platí aj vtedy, ak iný orgán ako súd takéto rozhodnutie nevydal.

Podľa § 112 Občianskeho zákona (ďalej len „OZ“) ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

Podľa § 147 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) právo vymáhať poistné sa premlčí za šesť rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné predpísalo.

Podľa § 148 ods. 1 zákona o sociálnom poistení pohľadávky na poistnom, dávkach, náhradách škody podľa § 238 ods. 6 neuhradených Sociálnej poisťovni tretími osobami, pokutách podľa § 239 a penále podľa § 240 (ďalej len „pohľadávka“) vymáha Sociálna poisťovňa podľa tohto zákona a podľa osobitného predpisu. 81)

Poznámka č. 81 zákona o sociálnom poistení odkazuje na zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „exekučný poriadok“).

Podľa § 148 ods. 2 zákona o sociálnom poistení právoplatné a vykonateľné rozhodnutie možno vykonať najneskôr do desiatich rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti.

Podľa § 224 ods. 1 zákona o sociálnom poistení právoplatné rozhodnutie Sociálnej poisťovne je vykonateľné podľa osobitných predpisov. 81)

Podľa § 224 ods. 2 zákona o sociálnom poistení účastník konania nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím o povinnosti vrátiť dôchodkovú dávku alebo jej časť vyplatenú neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, Sociálna poisťovňa uskutoční výkon rozhodnutia zrážkami z dôchodkovej dávky. Rozhodnutie o povinnosti vrátiť dôchodkovú dávku alebo jej časť možno vykonať najneskôr do desiatich rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti.

Podľa § 224 ods. 3 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa je povinná oznámiť začatie výkonu

rozhodnutia podľa odseku 2 účastníkovi konania, ktorého sa výkon rozhodnutia týka.

Podľa § 172 ods. 1 zákona o sociálnom poistení na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

Podľa § 29 exekučného poriadku exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis 3f) alebo tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 36 ods. 1 exekučného poriadku exekučné konanie sa začína na návrh.

Podľa § 37 ods. 1 exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Podľa § 38 ods. 1 exekučného poriadku exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“).

Podľa § 38 ods. 2 exekučného poriadku oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

Podľa § 44 ods. 1 exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Podľa § 44 ods. 2 prvá a druhá veta exekučného poriadku, súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c/ a d/ a § 39 ods. 4.

Podľa § 14 ods. 5 písm. b/ ZKR začatie konkurzného konania má účinok, že na majetok patriaci dlžníkovi nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú.

Podľa § 48 prvá veta ZKR na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú.

Podľa § 28 ods. 1 ZKV pohľadávka, ktorá nie je pohľadávkou proti podstate, sa v konkurze uplatňuje prihláškou.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania a dospel k záveru, že prvostupňový rozsudok je potrebné zmeniť podľa § 220 O.s.p.

Odvolací súd sa nemôže stotožniť s právnym názorom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý mal za to, že z povahy žalobcu ako orgánu verejného práva vyplýva tiež nemožnosť subsidiárneho použitia Občianskeho zákonníka na prejednávajúcu vec. Skutočnosť, že žalobkyňa je verejnoprávnou inštitúciou, ktorej zákon zveril právomoc konať a rozhodovať o právach a povinnostiach subjektov sociálneho

poistenia, je nespochybniteľná. Výsledkom tejto právomoci sú tiež právoplatné a vykonateľné rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610202405-GC04/05 z 28. decembra 2005, Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610030607-GC04/07 z 18. januára 2007 a Sociálnej poisťovne Žiar nad Hronom č. 700-2610084207-GC04/07 z 13. februára 2007. Predmetnými rozhodnutiami žalobkyňa predpísala úpadcovi I. G. poistné na sociálne poistenie za v rozhodnutiach špecifikované obdobia, pričom úpadca v stanovenej 15 dňovej lehote povinnosť vyplývajúcu z rozhodnutí dobrovoľne nesplnil. Rozhodnutia sa teda stali vykonateľnými.

V tejto súvislosti považuje súd za potrebné v krátkosti poukázať na povahu konania o nútenom výkone správnych rozhodnutí. Vo všeobecnosti právny poriadok pripúšťa viacero spôsobov, ktorými môžu byť správne rozhodnutia vykonané, keď okrem konania podľa exekučného poriadku upravuje výkon správnych rozhodnutí tiež správny poriadok. V druhom prípade je to samotný správny orgán, kto uskutočňuje nútený výkon rozhodnutia a na jeho konanie počas núteného výkonu by skutočne nebolo prípustné používať analógiu s predpisom súkromného práva. Zákon o sociálnom poistení však subsidiárnu aplikáciu správneho poriadku výslovne vylučuje, preto správny výkon rozhodnutia podľa tohto predpisu je neprípustný. Priamy výkon rozhodnutia Sociálnou poisťovňou pripúšťa § 224 ods. 2 zákona o sociálnom poistení len v prípadoch rozhodnutí o povinnosti vrátiť dôchodkovú dávku alebo jej časť vyplatenú neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila. Vo všetkých ostatných prípadoch je žalobkyňa povinná postupovať podľa exekučného poriadku.

Ako to ustanovuje § 148 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pohľadávky zo sociálneho poistenia vymáha Sociálna poisťovňa podľa exekučného poriadku. Pod pojmom „vymáha“ tu je potom potrebné rozumieť podanie návrhu na vykonanie exekúcie. Toto je jediný prípustný úkon „vymáhania“ podľa exekučného poriadku, keď samotnú exekúciu vykonáva nezávislý exekútor, ktorého vykonaním exekúcie poverí súd. V exekúcii má teda žalobca postavenie jedného z účastníkov konania, nevykonáva svoje právomoci vyplývajúce z verejného práva, preto bude prípustné a potrebné aplikovať ustanovenie § 112 OZ, týkajúce sa spočívania lehôt, ak bol navrhnutý výkon rozhodnutia. Bolo by v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, ak by žalobkyňa mala mať oproti iným účastníkom exekučných konaní zhoršenú pozíciu. Na rozdiel od výkonu rozhodnutia samotným správnym orgánom nie je v pozícii, v ktorej by mohla reálne ovplyvniť rýchlosť exekúcie a teda ak by lehota počas exekúcie nespočívala, mohlo by dôjsť k zmareniu práva žalobkyne vyplývajúceho z právoplatného rozhodnutia bez jej zavinenia. Tento výklad podporuje tiež ustanovenie § 148 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého právoplatné a vykonateľné rozhodnutie možno vykonať najneskôr do desiatich rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti. Ak by k spočívaniu lehôt počas exekučného konania nedochádzalo, rozhodnutie by bolo možné vykonať iba do šiestich rokov od právoplatnosti.

Odvolací súd teda dospel k záveru, že počas exekučného konania premlčacia lehota podľa § 147 ods. 3 zákona o sociálnom poistení spočíva. Zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii zároveň vyplýva, že účinkom začatia konkurzného konania je prerušenie exekučných konaní, ktoré sa následne vyhlásením konkurzu ex lege zastavujú.

Premlčacia lehota šiestich rokov teda plynula od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutí do začatia exekučného konania a následne od vyhlásenia konkurzu do doručenia prihlášky správcovi.

Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610202405-GC04/05 z 28. decembra 2005 nadobudlo právoplatnosť 01. februára 2006 a exekučné konanie začalo 01. marca 2006, lehota teda plynula 27 dní. Následne bola exekúcia zastavená uznesením z 25. augusta 2008, právoplatným 02. októbra 2008, nasledujúcim dňom teda premlčacia lehota začala opätovne plynúť, a to až do prihlásenia pohľadávky v konkurze 23. mája 2013. Od zastavenia exekúcie do uplatnenia pohľadávky prihláškou uplynuli 4 roky a 233 dní. Premlčacia lehota teda pri pohľadávke č. 1 neuplynula a pohľadávka je preto vymáhateľná.

Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610030607-GC04/07 z 18.01.2007 nadobudlo právoplatnosť 23.02.2007 a exekučné konanie začalo 29. januára 2013, lehota teda plynula 5

rokov a 339 dní. Následne lehota spočívala až do vyhlásenia konkurzu, pričom opätovne plynula od vyhlásenia konkurzu zverejnením v Obchodnom vestníku dňa 03. mája 2013, do doručenia prihlášky správcovi dňa 23. mája 2013, t.j. 20 dní. Spolu premlčacia lehota plynula 359 dní, preto ani pohľadávka č. 2 nie je premlčaná a je preto vymáhateľná.

Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žiar nad Hronom č. 700-2610084207-GC04/07 z 13. februára 2007 nadobudlo právoplatnosť 21. marca 2007. Exekučné konanie na vymoženie tejto pohľadávky začalo 24. októbra 2011 a exekúcia prebiehala až do vyhlásenia konkurzu. Premlčacia lehota tejto pohľadávky plynula 4 roky a takmer 8 mesiacov, preto aj táto pohľadávka je vymáhateľná.

Úspešnej žalobkyni žiadne trovy konania nevznikli, preto jej súd náhradu trov nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.